การกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่

นางสาวสายฝน โชชัย ผู้อำนวยการกลุ่มงานละเมิดและแพ่ง ๓
กองละเมิดและแพ่ง กรมบัญชีกลาง

เมื่อเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกหรือหน่วยงานของรัฐแล้วแต่กรณีด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว และเป็นเหตุให้จะต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น หน่วยงานของรัฐก็สามารถเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ตามกฎหมาย อย่างไรก็ดี จำนวนเงินที่หน่วยงานของรัฐจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ชำระนั้น หน่วยงานของรัฐอาจจะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหายไม่เต็มจำนวนที่หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายก็ได้ โดยอาจลดหย่อนค่าสินไหมทดแทนที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ก็ได้ ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น”

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปการลดหย่อนค่าสินไหมทดแทนได้ โดยคำนึงถึงเหตุ ๓ ประการ ดังนี้

(๑) การคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณี เช่น การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหายเป็นเงินจำนวน ๑๐๐ ล้านบาท เจ้าหน้าที่ย่อมไม่มีเงินเพียงพอที่จะชดใช้เต็มจำนวนของความเสียหายได้อย่างแน่นอน หรือกรณีพนักงานขับรถยนต์ชนบุคคลภายนอกต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นมีเงินเดือนเพียงเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท หากจะให้ชดใช้เงินเต็มจำนวนที่ทางราชการจ่ายไปย่อมต้องมีการพิจารณาจำนวนเงินที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่เจ้าหน้าที่ซึ่งกระทำละเมิดในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการ

(๒) การคำนึงถึงความผิดหรือความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม เช่น เจ้าหน้าที่นำรถยนต์ของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดอุบัติเหตุเฉี่ยวชนรถยนต์ของบุคคลภายนอกเนื่องจากระบบเบรกของรถราชการไม่ทำงานอันสืบเนื่องมาจากความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐซึ่งมิได้จัดให้มีการบำรุงรักษารถยนต์คันดังกล่าวให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตามปกติ หรือในกรณีระบบการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการบกพร่องทำให้ได้คนที่ไม่มีคุณภาพเข้ามารับราชการ หรือระบบการฝึกงานของหน่วยงานบกพร่อง โดยส่งเจ้าหน้าที่บรรจุใหม่ไปปฏิบัติงานในขณะที่ยังมิได้จัดให้มีการฝึกงานอย่างเพียงพอให้ปฏิบัติงานได้ในระดับหนึ่ง หรือระบบการจัดเก็บสารเคมีของหน่วยงานบกพร่องโดยมิได้แยกประเภทให้ชัดเจนวางปะปนกัน ทำให้มีการหยิบวัตถุเคมีอันตรายไปใช้งานผิดประเภท เป็นต้น โดยหน่วยงานของรัฐต้องหักส่วนแห่งความรับผิดและความบกพร่องดังกล่าวออก ด้วยการพิจารณาว่า การละเมิดเกิดจากส่วนใดมากกว่ากัน และควรกำหนดสัดส่วนต่อกันเท่าใด ซึ่งหากความเสียหายที่เกิดขึ้น มีส่วนหนึ่งเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมเมื่อได้หักส่วนความรับผิดดังกล่าวออกจากค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่จะต้องชดใช้แล้ว ค่าเสียหายที่เกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมดังกล่าว ถือเป็นความรับผิดของหน่วยงานของรัฐตามนัย

มาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงตกเป็นพับแก่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้น

(๓) กรณีการกระทำละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น แต่เดิมก่อนกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่บังคับใช้ หากการกระทำละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน เจ้าหน้าที่ทั้งหลายนั้นต้องร่วมกันรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องไม่ได้รับความเป็นธรรม เช่น กรณีผู้บังคับบัญชากระทำการทุจริตนำเงินของทางราชการไปใช้ส่วนตัว จำนวน ๑ ล้านบาท แล้วบุคคลนั้นถูกจับกุมดำเนินคดีอาญาหรือหลบหนีไป ทางราชการไม่สามารถเรียกร้องให้บุคคลดังกล่าวชดใช้ค่าเสียหายได้ ทางราชการก็จะไล่เบี้ยจากเจ้าหน้าที่ซึ่งอาจเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของบุคคลที่ทุจริตดังกล่าว โดยหากมีผู้เกี่ยวข้องจำนวน ๓ คน ก็ต้องร่วมกันรับผิดชดใช้เงิน จำนวน ๓ ล้านบาท ทั้งสามคน จนกว่าทางราชการจะได้รับการชดใช้เงินครบ ๓ ล้านบาท แม้ว่าคนใดคนหนึ่งจะชำระเงินแล้ว จำนวน ๑ ล้านบาทก็ตาม ก็ยังต้องผูกพันต่อไปหรืออาจต้องชดใช้เงินเต็ม ๓ ล้านบาทเพียงคนเดียว แล้วจึงไปไล่เบี้ยจากอีก ๒ คนที่เหลือต่อไป ซึ่งโดยข้อเท็จจริงยากที่จะได้รับชดใช้เงินจำนวนดังกล่าวคืนจากผู้ร่วมกระทำละเมิดส่วนที่เหลือ แต่ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดฉบับนี้ให้ความเป็นธรรมกับเจ้าหน้าที่ซึ่งอาจมีส่วนร่วมในการกระทำละเมิดแต่เป็นเพียงผู้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ชดใช้แต่เฉพาะในส่วนของตนเองเท่านั้น เช่น ในฐานะผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลยอาจต้องรับผิดชดใช้เพียงอัตราร้อยละ ๖๐ ของค่าเสียหายเท่านั้นก็เป็นได้หรือหากอยู่ในฐานะที่ยากแก่การควบคุมดูแลบุคคลดังกล่าวอาจไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายเลยหรือชดใช้ในอัตราน้อยที่สุด ก็ได้ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีไป

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือการกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๘ วรรคสองถึงวรรคสี่ดังกล่าว การใช้ดุลพินิจที่มีมาตรฐานแตกต่างกันไปตามแต่บุคคลผู้วินิจฉัย ซึ่งในบางกรณีอาจมีการลดหย่อนโดยไม่เป็นไปตามเหตุที่กฎหมายกำหนดหรือลดหย่อนในอัตราที่เกินสมควรอันเป็นผลเสียต่อทางราชการที่อาจเสียโอกาสที่จะได้รับชำระหนี้ในระดับที่เหมาะสม ซึ่งเหตุของปัญหานี้คือเรื่องการใช้ดุลพินิจ ซึ่งถ้าพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายก็จะเห็นว่าถ้อยคำได้เปิดช่องให้ใช้ดุลพินิจไว้

หากการแบ่งหรือกำหนดสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๘ แห่งพราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีการวินิจฉัยที่มีมาตรฐานแตกต่างกันมากย่อมเกิดปัญหาทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรมและความไม่เสมอภาคแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของแต่ละหน่วยงานของรัฐ ปัญหาดังกล่าวนี้กระทรวงการคลังได้พยายามวางแนวปฏิบัติเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีมาตรฐานในการกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ดังนี้[๑]

๑. กรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือระเบียบ

๑.๑ ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

[๑]หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุดที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง ผู้อนุมัติ	
๑	**การจัดจ้าง/จัดซื้อ ราคาแพง**							
	๑.๑ วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง ไม่ถูกต้อง	กก.พิจารณาผล	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๒๐	๑๐	๑๐	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.พิจารณาผล	๖๐	-	-	๒๐	๒๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.พิจารณาผล	๖๐	-	-	-	๔๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผบ.ชั้นต้น-กลาง
	๑.๒ กำหนดราคาสูงกว่าความเป็นจริง	กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๐	๕	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
	(๑) ใช้ค่า Factor F/ราคาวัสดุไม่ถูกต้อง	กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	-	-	๒๐	๑๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	-	-	-	๓๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผบ.ชั้นต้น-กลาง
	(๒) คำนวณปริมาณงานผิดพลาด	กก.กำหนดราคากลาง	๑๐๐	-	-	-	-	
	๑.๓ ไม่คัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุด							
	ที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนด							
	(๑) วิธีสอบราคา	กก.เปิดซอง	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๕	๑๐	กรณีตาม(๑) และ(๒) จนท.ฝ่ายพัสดุ
	(๒) วิธีประกวดราคา	กก.พิจารณาผล	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๕	๑๐	ผู้ผ่านงานทักท้วงแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาใช้
								อำนาจอนุมัติให้ผู้อนุมัติรับผิดร้อยละ ๔๐
								(จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงานไม่ต้องรับผิด)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง ผู้อนุมัติ	
๒	**การตรวจการจ้าง/ตรวจรับไม่ถูกต้อง**							
	๒.๑ การก่อสร้างไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ	กก.ตรวจการจ้าง	๓๐	ผู้ควบคุมงาน	๕๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า ผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึง การตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ
		กก.ตรวจการจ้าง	๔๐	ผู้ควบคุมงาน	๖๐	-	-	กรณีผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการตรวจรับงาน ไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ ไม่ต้องรับผิด
	๒.๒ ส่งของไม่ตรงตามสัญญา	กก.ตรวจรับ	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๒๐	๑๐	๑๐	กรณีมีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้ง ว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อ ว่าควรได้รู้ถึงการส่งของไม่ตรงตามสัญญา
		กก.ตรวจรับ	๑๐๐	-	-	-	-	กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่น่าจะรู้ว่าการส่งของไม่ตรงตามสัญญา ไม่ต้องรับผิด
๓	ไม่เรียกค่าปรับกรณีส่งมอบงาน/ของล่าช้า	กก.ตรวจการจ้าง/รับ	๗๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา มีเหตุน่าเชื่อว่า ควรจะได้รู้ถึงการส่งมอบงาน/ของล่าช้า
		กก.ตรวจการจ้าง/รับ	๑๐๐	-	-	-	-	กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่อาจทราบ ข้อเท็จจริงได้ว่ามีการส่งมอบงาน/ของล่าช้า ไม่ต้องรับผิด เช่น กก.ตรวจการจ้าง/รับ ปกปิด ไม่แจ้งให้ทราบ ลงนามตรวจรับ-ย้อนหลัง เป็นต้น

๑.๒ ด้านการเงินการคลัง

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง ผู้อนุมัติ	
๔	**การใช้เงินผิดระเบียบ**							
	๔.๑ ไม่นำเงินรายได้เข้าบัญชีที่เกี่ยวข้อง/ แต่นำไปใช้โดยผิดระเบียบ			ฝ่ายการเงิน	๒๐	๓๐	๕๐	กรณีเป็นเรื่องที่ผู้เสนอและผู้บังคับบัญชาปฏิบัติ ผิดหลักการเงินการคลัง
				-	-	-	๑๐๐	กรณีผู้อนุมัติใช้อำนาจสั่งการและเป็นผู้อนุมัติ ให้รับผิดเต็มจำนวน ร้อยละ ๑๐๐ (จนท.ฝ่ายการเงิน/ผู้ผ่านงาน ไม่ต้องรับผิด)
	๔.๒ จ่ายเงินเกินสิทธิ/ไม่มีสิทธิ/ผิดระเบียบ	-	-	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	กรณีมีเงินงบประมาณ/เงินราชการ สำหรับ ใช้จ่ายแล้ว แต่จ่ายผิดระเบียบหรือจ่ายเกินกว่า สิทธิที่ควรจะได้รับ

๒. กรณีทุจริตทางการเงินหรือทรัพย์สิน

๒.๑ รับเงินแล้วนำไปใช้ส่วนตัว

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)							หมายเหตุ
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา		
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ผู้อนุมัติ	
๑	**รับเงินแล้วนำไปใช้ส่วนตัว**								
	๑.๑ รับเงินแล้วไม่ออกใบเสร็จรับเงิน/แก้ไขหรือปลอมใบเสร็จรับเงิน	๑๐๐	-	-	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	
	๑.๒ ออกใบเสร็จรับเงินแล้วไม่นำส่ง	๑๐๐	กก.เก็บรักษาเงิน	๖๐	ฝ่ายการเงิน	๒๐	๑๐	๑๐	กรณี กก.เก็บรักษาเงินไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ
		๑๐๐	-	-	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	กรณี กก.เก็บรักษาเงิน ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน ถูกต้องตามระเบียบแล้วไม่ต้องรับผิด
	๑.๓ ไม่นำเงินฝากคลังหรือธนาคารให้ครบจำนวนตามระเบียบกลับนำไปใช้ส่วนตัว	๑๐๐	-	-	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	

๒.๒ กรณีเบิกจ่ายเงินโดยทุจริต

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)							หมายเหตุ
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา		
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง/ผู้อนุมัติ	
๒	**เบิกจ่ายเงินโดยทุจริต**								
	๒.๑ ไม่มีหลักฐานการจ่าย	๑๐๐	-	-	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	
	๒.๒ หลักฐานการจ่ายเท็จ	๑๐๐	-	-	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๔๐	-	กรณีตามข้อ๒.๒ และ๒.๓ ผู้อนุมัติปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแลปล่อยให้มีการทุจริตอย่างต่อเนื่อง
	๒.๓ แก้ไขเอกสารการเบิกจ่าย	๑๐๐	-	-	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	ให้ผู้อนุมัติรับผิดชอบด้วยโดยปรับสัดส่วนให้เท่ากับข้อ ๒.๑
	๒.๔ แก้ไขหรือเพิ่มเติมจำนวนเงินในเช็ค/ใบถอนเงินให้สูงขึ้น	๑๐๐	-	-	ผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงิน	๑๐๐	-	-	กรณีผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงินไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เช่น ลงนามไว้ล่วงหน้าโดยยังไม่ได้กรอกจำนวนเงิน, เขียนจำนวนเงินโดยเว้นช่องว่างข้างหน้าไว้ให้เติมได้, ไม่ขีดครอมเช็คสั่งจ่ายให้เจ้าหนี้โดยตรง เป็นต้น ให้ผู้ลงนามในเช็ค/ในใบถอนเงินให้รับผิดคนละส่วนเท่าๆกัน

๓. กรณีอุบัติเหตุ

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)	หมายเหตุ
		พนักงานขับรถ	
๑	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร	๑๐๐	กรณีพนักงานขับรถทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรงและฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร แต่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยลำพัง
๒	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร และมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย	๗๕	กรณีมีเหตุปัจจัยภายนอกมาประกอบด้วย เช่น ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถมิได้มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเป็นพนักงานขับรถ,ไม่ชำนาญเส้นทาง ,สภาพถนนหรือทัศนวิสัยไม่ดี,สภาพยานพาหนะก่อนนำมาใช้ไม่สมบูรณ์หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น พนักงานขับรถพยาบาลต้องรีบนำผู้ที่ได้รับบาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว เป็นต้น
๓	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร และคู่กรณีมีส่วนประมาทร่วมอยู่ด้วย	๕๐	

สำหรับหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังได้วางไว้ดังกล่าวข้างต้นมีขึ้นเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีแนวทางปฏิบัติในการวินิจฉัยสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่มิให้มีความแตกต่างกันเกินสมควร เพราะการวินิจฉัยในเรื่องที่มีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์อย่างเดียวกันไม่ควรที่จะมีผลการวินิจฉัยที่แตกต่างกัน และเพื่อมิให้เกิดปัญหาการเหลื่อมล้ำอันนำไปสู่ปัญหาการเลือกปฏิบัติ

อย่างไรก็ดี การกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่นี้ เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐเบื้องต้นเท่านั้น ดังนั้น หากมีกรณีที่นอกเหนือจากหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้ หน่วยงานของรัฐสามารถนำสัดส่วนดังกล่าวมาเทียบเคียงและปรับใช้ตามความเหมาะสมได้ โดยต้องให้เป็นธรรมและความเสมอภาคแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

<u>สรุป</u> ในการกำหนดสัดส่วนความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ หน่วยงานของรัฐอาจจะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหายไม่เต็มจำนวนที่หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหายก็ได้ โดยอาจลดหย่อนค่าสินไหมทดแทนที่จะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ก็ได้ ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีแนวทางปฏิบัติในการวินิจฉัยสัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่มิให้มีความแตกต่างกันเกินสมควร มีมาตรฐานในการกำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับเจ้าหน้าที่ของทุกหน่วยงาน

.....

<u>บรรณานุกรม</u>

- พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
- หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุดที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๖๖ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๐
- คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ดร.ชาญชัย แสวงศักดิ์

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง ผู้อนุมัติ	
๑	**การจัดจ้าง/จัดซื้อ ราคาแพง**							
	๑.๑ วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้าง ไม่ถูกต้อง	กก.พิจารณาผล	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๒๐	๑๐	๑๐	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.พิจารณาผล	๖๐	–	–	๒๐	๒๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.พิจารณาผล	๖๐	–	–	–	๔๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผบ.ชั้นต้น-กลาง
	๑.๒ กำหนดราคาสูงกว่าความเป็นจริง	กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๐	๕	กรณีผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
	(๑) ใช้ค่า Factor F/ราคาวัสดุไม่ถูกต้อง	กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	–	–	๒๐	๑๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ
		กก.กำหนดราคากลาง	๗๐	–	–	–	๓๐	กรณีไม่ผ่าน จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผบ.ชั้นต้น-กลาง
	(๒) คำนวณปริมาณงานผิดพลาด	กก.กำหนดราคากลาง	๑๐๐	–	–	–	–	
	๑.๓ ไม่คัดเลือกผู้เสนอราคาต่ำสุด ที่มีคุณสมบัติถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนด							
	(๑) วิธีสอบราคา	กก.เปิดซอง	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๕	๑๐	กรณีตาม(๑) และ(๒) จนท.ฝ่ายพัสดุ
	(๒) วิธีประกวดราคา	กก.พิจารณาผล	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๕	๑๕	๑๐	ผู้ผ่านงานทักท้วงแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาใช้
								อำนาจอนุมัติให้ผู้อนุมัติรับผิดร้อยละ ๔๐ (จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้ผ่านงานไม่ต้องรับผิด)

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง ผู้อนุมัติ	
๒	**การตรวจการจ้าง/ตรวจรับไม่ถูกต้อง** ๒.๑ การก่อสร้างไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ	กก.ตรวจการจ้าง	๓๐	ผู้ควบคุมงาน	๕๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่าผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ
		กก.ตรวจการจ้าง	๔๐	ผู้ควบคุมงาน	๖๐	–	–	กรณีผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ ไม่ต้องรับผิด
	๒.๒ ส่งของไม่ตรงตามสัญญา	กก.ตรวจรับ	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๒๐	๑๐	๑๐	กรณีมีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อว่าควรได้รู้ถึงการส่งของไม่ตรงตามสัญญา
		กก.ตรวจรับ	๑๐๐	–	–	–	–	กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการส่งของไม่ตรงตามสัญญาไม่ต้องรับผิด
๓	ไม่เรียกค่าปรับกรณีส่งมอบงาน/ของล่าช้า	กก.ตรวจการจ้าง/รับ	๗๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา มีเหตุน่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการส่งมอบงาน/ของล่าช้า
		กก.ตรวจการจ้าง/รับ	๑๐๐	–	–	–	–	กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่อาจทราบข้อเท็จจริงได้ว่ามีการส่งมอบงาน/ของล่าช้าไม่ต้องรับผิด เช่น กก.ตรวจการจ้าง/รับ ปกปิดไม่แจ้งให้ทราบ ลงนามตรวจรับ-ย้อนหลัง เป็นต้น

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา		
		ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง ผู้อนุมัติ	
๒	**การตรวจการจ้าง/ตรวจรับไม่ถูกต้อง** ๒.๑ การก่อสร้างไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ	กก.ตรวจการจ้าง	๓๐	ผู้ควบคุมงาน	๕๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่าผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ
		กก.ตรวจการจ้าง	๔๐	ผู้ควบคุมงาน	๖๐	–	–	กรณีผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ ไม่ต้องรับผิด
	๒.๒ ส่งของไม่ตรงตามสัญญา	กก.ตรวจรับ	๖๐	ฝ่ายพัสดุ	๒๐	๑๐	๑๐	กรณีมีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชามีเหตุน่าเชื่อว่าควรได้รู้ถึงการส่งของไม่ตรงตามสัญญา
		กก.ตรวจรับ	๑๐๐	–	–	–	–	กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชาไม่น่าจะรู้ว่าการส่งของไม่ตรงตามสัญญาไม่ต้องรับผิด
๓	ไม่เรียกค่าปรับกรณีส่งมอบงาน/ของล่าช้า	กก.ตรวจการจ้าง/รับ	๗๐	ฝ่ายพัสดุ	๑๐	๑๐	๑๐	กรณีข้อเท็จจริงปรากฏเป็นที่ประจักษ์ชัดแจ้งว่า จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา มีเหตุน่าเชื่อว่าควรจะได้รู้ถึงการส่งมอบงาน/ของล่าช้า
		กก.ตรวจการจ้าง/รับ	๑๐๐	–	–	–	–	กรณี จนท.ฝ่ายพัสดุ/ผู้บังคับบัญชา ไม่อาจทราบข้อเท็จจริงได้ว่ามีการส่งมอบงาน/ของล่าช้าไม่ต้องรับผิด เช่น กก.ตรวจการจ้าง/รับ ปกปิดไม่แจ้งให้ทราบ ลงนามตรวจรับ-ย้อนหลัง เป็นต้น

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)							หมายเหตุ
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา		
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง ผู้อนุมัติ	
๑	**รับเงินแล้วนำไปใช้ส่วนตัว** ๑.๑ รับเงินแล้วไม่ออกใบเสร็จรับเงิน/ แก้ไขหรือปลอมใบเสร็จรับเงิน	๑๐๐	–	–	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	
	๑.๒ ออกใบเสร็จรับเงินแล้วไม่นำส่ง	๑๐๐	กก.เก็บรักษาเงิน	๖๐	ฝ่ายการเงิน	๒๐	๑๐	๑๐	กรณี กก.เก็บรักษาเงินไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบ
		๑๐๐	–	–	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	กรณี กก.เก็บรักษาเงิน ปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน ถูกต้องตามระเบียบแล้วไม่ต้องรับผิด
	๑.๓ ไม่นำเงินฝากคลังหรือธนาคารให้ครบจำนวนตามระเบียบกลับนำไปใช้ส่วนตัว	๑๐๐	–	–	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)						หมายเหตุ
		ผู้ทุจริต	คณะกรรมการ		ผู้เกี่ยวข้อง (ตรวจสอบ/เสนอความเห็น)		ผู้บังคับบัญชา	
			ชื่อ	สัดส่วน	ตำแหน่ง	สัดส่วน	ชั้นต้น-กลาง/ ผู้ผ่านงาน	ชั้นสูง ผู้อนุมัติ	
๒	**เบิกจ่ายเงินโดยทุจริต** ๒.๑ ไม่มีหลักฐานการจ่าย	๑๐๐	–	–	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	
	๒.๒ หลักฐานการจ่ายเท็จ	๑๐๐	–	–	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๔๐	–	กรณีตามข้อ๒.๒ และ๒.๓ ผู้อนุมัติปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมดูแลปล่อยให้มีการทุจริตอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้อนุมัติรับผิดชอบด้วยโดยปรับสัดส่วนให้เท่ากับข้อ ๒.๑
	๒.๓ แก้ไขเอกสารการเบิกจ่าย	๑๐๐	–	–	ฝ่ายการเงิน	๖๐	๒๐	๒๐	
	๒.๔ แก้ไขหรือเพิ่มเติมจำนวนเงินในเช็ค/ ใบถอนเงินให้สูงขึ้น	๑๐๐	–	–	ผู้ลงนามในเช็ค/ ใบถอนเงิน	๑๐๐	–	–	กรณีผู้ลงนามในเช็ค/ใบถอนเงินไม่ปฏิบัติตามระเบียบ เช่น ลงนามไว้ล่วงหน้าโดยยังไม่ได้กรอกจำนวนเงิน, เขียนจำนวนเงินโดยเว้นช่องว่างข้างหน้าไว้ให้เติมได้, ไม่ขีดครอมเช็คสั่งจ่ายให้เจ้าหนี้โดยตรง เป็นต้น ให้ผู้ลงนามในเช็ค/ในใบถอนเงินให้รับผิดคนละส่วนเท่าๆกัน

กรณี	ลักษณะความเสียหาย	สัดส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ)	หมายเหตุ
		พนักงานขับรถ	
๑	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร	๑๐๐	กรณีพนักงานขับรถทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงและฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยลำพัง
๒	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร และมีเหตุปัจจัยภายนอกประกอบด้วย	๗๕	กรณีมีเหตุปัจจัยภายนอกมาประกอบด้วย เช่น ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถมิได้มีตำแหน่งหน้าที่โดยตรงเป็นพนักงานขับรถ,ไม่ชำนาญเส้นทาง ,สภาพถนนหรือทัศนวิสัยไม่ดี,สภาพยานพาหนะก่อนนำมาใช้ไม่สมบูรณ์หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน เช่น พนักงานขับรถพยาบาลต้องรีบนำผู้ที่ได้รับบาดเจ็บไปส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว เป็นต้น
๓	ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร และคู่กรณีมีส่วนประมาทร่วมอยู่ด้วย	๕๐	